

مطالعات اجتماعی - درس ۴

۱- نقشه چگونه تهیه می شود ؟

برای تهیه نقشه از عکس هوایی استفاده می شود . عکس هوایی از بالا با هواپیما می گیرند

۲- از نقشه چه استفاده ای می شود و چه کمکی به ما می کند ؟

نقشه در پیدا کردن مکان ها به ما کمک می کند ، اگر هیچ وقت جایی نرفته باشیم یا راه را گم کرده باشیم با استفاده از نقشه می فهمیم که آن محل کجاست و چگونه و از چه راهی به آنجا برویم

۳- نقشه در پیدا کردن مکان ها به ما کمک می کند

۴- راهنمای نقشه کجا قرار دارد؟ در کنار هر نقشه راهنما وجود دارد

۵- اگر نقشه راهنما نداشته باشد چه می شود ؟ نمی توانیم مکان های مختلف روی نقشه را تشخیص دهیم

۶- راهنمای نقشه چه کمکی به ما می کند ؟

راهنمای نقشه ، معنای رنگ ها و علامت های روی نقشه را مشخص می کند و کوه ، جنگل ، دریا ، پل ، خیابان و چیزهای دیگر را روی نقشه نشان می دهد.

۷- چگونه می توانیم نقشه را بخوانیم ؟ با استفاده از راهنمای نقشه

مطالعات اجتماعی - درس ۵

۱- شهر و روستا چه تفاوت هایی با هم دارند؟

شهر بسیار بزرگ تر از روستا است و علاوه بر خانه ، ادارات و کارخانه ها و... وجود دارد - سر و صدا در شهر زیاد است - اداره شهر به عهده شهرداری ها است

در روستا اکثر مردم یکدیگر را می شناسند و با هم فامیل هستند - جمعیت روستا از شهر کمتر است - آب و هوای پاکیزه ای دارد - روستا کوچکتر از شهر است - اداره روستا به عهده شورای اسلامی روستا است - شغل روستاییان کشاورزی ، باغداری و دامداری است .

۲- زندگی روستایی و عشایر چه تفاوتی با هم دارند ؟

شغل اصلی روستاییان کشاورزی است و محصولات روستاییان محصولات کشاورزی و لبنی ، قالی بافی و گلیم بافی است و در خانه های خود کنار مزرعه زندگی می کنند

شغل اصلی عشایر دامداری است و برای چرخاندن دام ها کوچ می کنند و در چادر زندگی می کنند

۳- شهرهای بزرگ چه شهرهایی هستند ؟ شهرهایی که بیش از یک میلیون نفر جمعیت دارند و از امکانات بیشتری مانند دانشگاه ، سینما ، بیمارستان ، هتل و... برخوردار هستند.

۴- استان چیست ؟

برای اداره ی بهتر کشورها را به قسمت های بزرگی تقسیم می کنند که به هر یک از این قسمت ها استان می گویند.

۵- مرکز استان چگونه شهری است ؟

معمولا بزرگ ترین و پرجمعیت ترین شهر هر استان مرکز آن استان است که با انواع راه ها به شهرهای دور و نزدیک آن استان مربوط می شود.

۶- استان های کنار دریای خزر را نام ببرید؟ گیلان ، مازندران ، گلستان

۷- دریاهای ایران را نام ببرید؟ در شمال دریای خزر ، در جنوب دریای عمان و خلیج فارس

۸- سه مورد از شهرهای پرجمعیت ایران را نام ببرید؟ اهواز ، تهران ، اصفهان

۹- کار بیشتر روستاییان چیست ؟ کشاورزی و باغداری

۱۰- بعضی از روستائیان علاوه بر کشاورزی به چه کاری مشغولند؟ بعضی از روستائیان علاوه بر کشاورزی به دام پروری و تولید صنایع دستی مانند قالی بافی و جاجیم بافی مشغولند

۱۱- روستائیان چگونه غذای خود و سایر مردم را فراهم می کنند؟ با تولید محصولات کشاورزی

۱۲- چرا بیشتر مردم روستا همدیگر را می شناسند و با هم خویشاوندند؟ روستا از شهر کوچکتر و کم جمعیت تر است به همین دلیل بیشتر مردم روستا همدیگر را می شناسند

۱۳- اداره هر روستا به عهده کیست؟ شورای اسلامی روستا

۱۴- مردم روستا خانه های خود را کجا می سازند؟ در کنار مزرعه و باغ ها می سازند و از هوای تمیز و سالم استفاده می کنند

۱۵- در شهر چه فعالیتی انجام نمی شود؟ کشاورزی

۱۶- بیشتر شهرنشینان کجا کار می کنند؟ کارخانه ، مغازها و اداره ها ...

۱۷- معمولا در مرکز شهر و خارج شهر چه قرار دارد؟

خارج شهر : کارخانه ها و کارگاهها

مرکز شهر : اداره ، فروشگاهها ، بیمارستانها و دانشگاه ها

۱۸- شهرها نسبت به روستا چه ویژگی دارند؟ بزرگتر و پرجمعیت تر از روستا هستند

۱۹- اداره شهر ها به عهده کیست؟ شهر داری

۲۰- یکی از وظایف شهر داری ها چیست؟ زیبا نگه داشتن شهر و حفظ پاکیزگی شهر

۲۱- شغل اصلی عشایر چیست؟ دام پروری

۲۲- چرا عشایر کوچ می کنند؟ بر چراندن دام ها از جایی به جای دیگر کوچ می کنند

۲۳- از ویژگی های عشایر توضیح دهید؟

– شغل اصلی آن ها دام پروری است – برای چرخاندن دام ها از جایی به جای دیگر کوچ می کنند – در چادر زندگی می کنند – معمولا با هم خویشاوندند – گوشت ، لبنیات ، گلیم و جاجیم از محصولات عشایر است

۲۴– از تولید عشایر مثال بزنید؟ گوشت ، لبنیات ، گلیم و جاجیم از محصولات عشایر است

مطالعات اجتماعی – درس ۶

۱– منظور از شمال و جنوب چیست ؟

اگر در یک صبح آفتابی در حیاط مدرسه یا خانه طوری بایستیم که دست راست ما به طرف خورشید (مشرق) باشد و دست چپ ما به طرف مغرب ، روبروی ما شمال و پشت سرمان جنوب است.

۲– کره زمین را تعریف کنید ؟

زمینی که ما روی آن زندگی می کنیم و شهرها و کشورها روی آن قرار دارند کره ی بسیار بزرگی است که به آن کره زمین می گویند

۳– بالاترین نقطه روی کره زمین چه نام دارد؟ قطب شمال

۴– قطب جنوب را تعریف کنید ؟ به پایین ترین نقطه زمین که رو به روی قطب شمال قرار دارد ، قطب جنوب گفته می شود.

۵– قطب نما چیست ؟

وسیله ای است که جهت قطب شمال و جنوب زمین را نشان می دهند و یک عقربه مغناطیسی (آهن ربایی) دارد که نوک رنگی آن همیشه در جهت شمال قرار می گیرد.

۶– جهت های اصلی را نام ببرید ؟ شمال ، جنوب ، شرق ، غرب

۷– جهت های فرعی را نام ببرید ؟ شمال شرقی ، شمال غربی ، جنوب شرقی ، جنوب غربی

۸- منظور از جهت های فرعی چیست ؟ یعنی مکان ها به طور دقیق در جهت های اصلی قرار نگرفته اند و ممکن است بین دو جهت اصلی شمال و جنوب یا شرق و غرب قرار بگیرند که به این جهت ها ، جهت های فرعی می گویند.

۹- کدام جهت فرعی بین شمال و غرب قرار دارد؟ شمال غربی

۱۰- کدام جهت فرعی بین جنوب و شرق قرار دارد؟ جنوب شرقی

مطالعات اجتماعی - درس ۷

۱- دانش جغرافیا چیست و چه کمکی به ما می کند ؟

دانش جغرافیا کمک می کند که محیط زندگی خود و محیط های دیگر را بشناسیم و از چگونگی زندگی مردم در مکان های مختلف آگاه شویم .

۲- جغرافی دان کیست ؟ جغرافی دان کسی است که مکان های مختلف و زندگی مردم در این مکان ها را مطالعه می کند.

۳- جغرافی دان چگونه به مطالعه محیط می پردازد ؟

جغرافی دان از محیط های مختلف بازدید می کند و می گوید همه چیز را به خوبی مشاهده کند ، همچنین کتاب هایی را که درباره محیط ها و موضوع های مختلف جغرافیایی نوشته شده است را مطالعه می کند.

۴- جغرافی دان در مطالعات خود ابتدا چه کاری انجام می دهد ؟ با مثال ؟

ابتدا پرسش هایی درباره یک مکان مطرح می کند . برای مثال می پرسد : این شهر در کجا واقع شده است ؟ جمعیت آن چقدر است ؟ آب و هوای آن چگونه است ؟ مردم آن به چه فعالیت هایی مشغولند ؟

۵- جغرافی دان ها برای حل مشکلات مردم چه می کنند ؟ در محیط های مختلف پیشنهادهایی می دهند .

۶- نام چند وسیله مطالعه جغرافیا را نام ببرید ؟

– کره جغرافیایی – عکس – نقشه – سی دی یا لوح فشرده – رایانه و اینترنت – کتاب

–۷ مهم ترین وسیله مطالعه جغرافیا نقشه است

–۸ فیلم وسیله خوبی برای آشنایی با محیط های مختلف است

یکی از راه های شناخت محیط زندگی خود و دیگران ، استفاده از دانش جغرافیا است .

مطالعات اجتماعی – درس ۸

–۱ هزاران سال قبل انسان ها چگونه زندگی می کردند ؟

انسان ها وسایل و ابزارهای انسان امروزی را نداشتند و نمی دانستند چگونه از منابع طبیعی استفاده کنند و غذا ، پوشاک و مسکن تهیه کنند.

–۲ انسان ها در گذشته های دور برای رفع نیازهای خود ابزارها و وسایل کمی داشتند .

–۳ در گذشته های بسیار دور ، یکی از مشکلات انسان فراهم کردن غذا بود .

–۴ غذای انسان ها در گذشته چه بود ؟

غذای آنها از میوه ی درختان ، ریشه ، برگ گیاهان و تخم پرندگان بود.

–۵ کشف آتش تغییرات زیادی در زندگی انسان به وجود آورد.

–۶ در گذشته ، انسان از غار چه استفاده ای می کرد؟

برای اینکه از حمله ی حیوانات در امان بماند به غارها پناه می برد ، در غار انسان از سرما و گرما و خطر حمله حیوانات در امان بود

–۷ نقاشی های روی دیوار غارهای قدیمی نشان دهنده ی چیست ؟ اهمیت شکار در زندگی مردم غار نشین را نشان می دهد.

–۸ چه عواملی به انسان کمک کرد تا بر سختی ها پیروز شود ؟

– عقل و شعور – دست های توانا

۹- اولین ابزارهای انسان بیشتر سنگی بود

۱۰- چند نمونه از ابزارهایی که در گذشته انسان ساخته است را نام ببرید؟

ابتدا از سنگ، شاخه‌ی درختان و استخوان حیوانات برای کندن زمین، پیدا کردن ریشه گیاهان و سوراخ کردن پوست جانوران برای تهیه لباس استفاده می‌کرد.

۱۱- انسان‌ها به صورت گروهی به یک جانور بزرگ حمله می‌کردند. شکار غذای زیادی برای آنها فراهم می‌کرد. آنها از پوست حیوان لباس از شاخ آن نیزه و از استخوان هایش سوزن درست می‌کردند.

۱۲- فعالیت کنید؟ فکر کنید صفحه ۳۴ شماره ۱- فکر کنید و پاسخ دهید. پاسخ در کتاب گفته شده بخوانید

۱۲- نقاشی‌های روی دیوار غارهای قدیمی نشان دهنده‌ی اهمیت شکار در زندگی مردم غارنشین است.

۱۳- انسان‌ها چگونه آتش را کشف کردند؟

در ابتدا، انسان‌ها از آتشی که در اثر رعد و برق به وجود می‌آمد می‌ترسیدند و فرار می‌کردند، اما بعد‌ها به فایده آن پی می‌بردند. همچنین فهمیدند که با به هم زدن بعضی سنگ‌ها می‌توانند آتش درست کنند.

سوال ۱۵ و سوال ۱۶ فعالیت صفحه ۳۴- گفت و گو کنید. پاسخ در کتاب است بخوانید

۱۷- انسان‌ها به تدریج توانستند حیواناتی مانند گوسفند، بز، گاو، سگ و بعضی پرندگان را اهلی کنند

۱۸- در دوره‌ای که انسان مواد غذایی مورد نیازش را از راه شکار بدست می‌آورد وظیفه مردان و زنان چه بود؟

مردان به شکار می‌رفتند و زنان در پناه گاه‌ها می‌ماندند و وظیفه آنها نگه‌داری از بچه‌ها و جمع‌آوری گیاهان خوراکی بود.

۱۹- انسان‌ها در گذشته چگونه کشاورزی را آموختند؟

انسان‌ها می‌دیدند که وقتی دانه‌ای در جایی به زمین می‌افتد، پس از مدتی در آنجا گیاهی سبز می‌شود بنابراین به کاشتن دانه‌هایی چون گندم و جو پرداختند

۲۰- کشاورزی زندگی انسان‌ها را تغییر داد

۲۱- کشاورزی چگونه باعث یکجا نشینی شد؟

با رواج کشاورزی، در کنار رودها و چشمه ها برای خود خانه های دائمی ساختند و در یکجا ساکن شدند

۲۲- اولین روستاها چگونه به وجود آمد؟

انسان ها برای مراقبت از زمین های کشاورزی خود در کنار زمین های خود ساکن شدند و چون مراقبت از مزرعه ها و کار کشاورزی به تنهایی ممکن نبود، آنها خانه های خود را در کنار یکدیگر ساختند و به این ترتیب اولین روستاها به وجود آمد

۲۳- کشف آتش چه تغییری در زندگی انسان ها بوجود آورد؟

– روشنایی غارها و گرم کردن غارها – غذا پختن – پختن ظروف سفالی – دفاع از خود در مقابل حیوانات وحشی

فعالیت کنید صفحه ۳۵

۱- چرا اولین روستاهای پرجمعیت در کنار رودها پدید آمد؟

چون انسان ها برای کار کشاورزی به آب نیاز داشتند

۲- اهلی کردن حیوانات برای انسان چه فایده هایی داشت؟

– در شخم زدن زمین کشاورزی – رفتن به شکار – حمل بار و وسایل خود – دفاع از خود در برابر حیوانات وحشی – رفع برخی نیازهای غذایی خود (مانند لبنیات) استفاده می کردند.

مطالعات اجتماعی – درس ۹

۱- چرا پس از مدتی دیگر همه افراد مجبور به کشاورزی نبودند؟

بارواج کار کشاورزی مواد غذایی به اندازه ی کافی تولید و حتی ذخیره می شد در نتیجه دیگر همه افراد مجبور به کار کشاورزی نبودند.

۲- به جز کشاورزی مردم به چه کارهای دیگر مشغول شدند؟

ساختن ابزارهای کشاورزی و قایق و سد

۳- با مشغول شدن مردم به کارهای گوناگون مانند کشاورزی، ساختن ابزارهای کشاورزی و ساختن قایق و انجام داد و ستد تقسیم کار بوجود آمد

۴- داد و ستد را تعریف کنید؟ داد و ستد به صورت مبادله کالا به کالا بود مثلا اگر کشاورزی بیشتر از نیاز خود گندم داشت مقداری از آن را به کسی که ابزار کشاورزی می ساخت می داد و وسیله مورد نیازش را می گرفت

۵- به نظر شما داد و ستد به صورت مبادله کالا به کالا چه مشکلاتی به وجود آورد؟

گاه کالاهایی که با هم مبادله می شد ارزش یکسانی نداشت، گاه مورد نیاز نبود، حمل آن مشکل بود، فاسد می شد

۶- برای حل مشکلات مبادله کالا به کالا چه وسایلی اختراع شد؟ سکه های طلا و نقره

۷- اولین شهرها در کجا و چگونه بوجود آمدند؟ با گذشت جمعیت روستاهای کنار رودها بیشتر شد و این روستاها به شهر تبدیل شدند اولین شهرها در کنار رودهای پر آب بوجود آمدند

۸- با پیدایش شهرهای بزرگ کم تمدن های بزرگ به وجود آمدند

۹- در گذشته اداره ی سرزمین ها به عهده فرمانروایان بود

۱۰- فرمانروایان برای برقراری نظم در سرزمین خود و اداره ی شهر ها و روستاها قانون وضع می کردند

۱۱- برخی فرمانروایان چگونه قلمرو حکومت خود را گسترش می دادند؟

به سرزمین های دیگر حمله می کردند و آن ها را تصرف می کردند

۱۲- اختراع خط چگونه بود؟ رونق داد و ستد و نیاز انسان به نوشتن قراردادها و نگه داشتن بعضی اطلاعات زمینه را برای اختراع خط فراهم کرد.

۱۳- اختراع خط در پیدایش تمدن ها نقش بسیار مهمی داشته است

۱۴- تمدن ها چه ویژگی هایی داشتند ؟ خط - حکومت و فرمانروا - داد و ستد - عقاید مذهبی - قانون و مقررات - تقسیم کار و مهارت در کارها - آثار هنری

۱۵- همزمان با پیدایش تمدن های باستانی در ایران در سرزمین بین النهرین (بین رود دجله و فرات) تمدن بوجود آمد

۱۶- چند تمدن را نام ببرید ؟ ایلام کنار رود کارون - سومر در جنوب رود فرات - بابل کنار رود فرات - آشور کنار رود دجله - مصر کنار رود نیل

۱۷- دو تمدن باستانی که در گذشته های دور در ایران پدید آمدند و از بین رفتند نام ببرید؟ شهر سوخته ، جیرفت ، تپه سیلک

۱۸- منظور از بین النهرین چیست ؟ سرزمین بین دو رود دجله و فرات

۱۹- تمدن ایلام حدود چهار تا پنج هزار سال پیش در ناحیه ای که امروز خوزستان نام دارد پدید آمد.

۲۰- یکی از پادشاهان ایلامی ، شهر شوش را پایتخت قرار داد

۲۱- شهر شوش چگونه شهری بود ؟ شهری بزرگ و آباد که مزارع وسیع کشاورزی در اطراف آن و بازارهای بزرگی داخل آن قرار داشت

۲۲- مردم ایلام به چه کارهایی مشغول بودند؟ کشاورزی - دام داری - فلز کاری - سفالگری - نجاری - مجسمه سازی - تجارت

۲۳- در سرزمین ایلام پرستش گاه یا معابد بزرگی ساخته شده بود که مردم در آنجاخدایان ایلامی را عبادت می کردند .

۲۴- پرستش گاه مشهور و عظیم تمدن ایلام چه نام دارد و کجا قرار دارد ؟ چغارنبیل در نزدیکی شهر شوش در خوزستان قرار دارد

۲۵- چگونه می توان فهمید که ایلامی ها از خط میخی استفاده می کردند؟

از لوح های گلی به جا مانده از آن روزگار می توان پی برد که ایلامی ها از خط میخی استفاده می کردند

۲۶- پیش از اختراع خط میخی ایلامی از چه خطی استفاده می کردند ؟ از خط تصویری استفاده می کردند که برای نوشتن هر چیز شکل آن را می کشیدند.

۲۷- تمدن ایلام در کنار کدام رود است ؟ کارون

۲۸- تمدن ایلام در محدوده کدام استان است ؟ شهر شوش در استان خوزستان

۲۹- آیا تمدن ایلام ویژگی های تمدن ها را دارد ؟ بله خط - حکومت - دادو ستد - عقاید مذهبی - قانون و مقررات - آثار هنری - تقسیم کار و مهارت در کارها

۳۰- پرستش گاهها در کجاد و به چه صورت ساخته می شد ؟ این پرستش گاه ها را به صورت بنا های عظیم در مکان های بلند می ساختند.

مطالعات اجتماعی - درس ۱۱

۱- شهر همدان در کجا واقع شده است ؟ همدان شهری زیبا و خوش آب و هوا در دامنه کوه های الوند است .

۲- منطقه تاریخی همدان چه نام دارد ؟ منطقه تاریخی تپه هگمتانه

۳- قدمت هگمتانه چند سال است ؟ از حدود سه هزار سال پیش به جا مانده و مربوط به دوران مادهاست

۴- مادها از چه قومی بودند ؟ گروهی از آریایی ها بودند

۵- چرا کشور ما ایران نام گرفت ؟ ایران یعنی سرزمین یا محل آریایی ها . آریایی هم یعنی نجیب و شریف

۶- آریایی ها چند سال پیش به ایران مهاجرت کردند؟ حدود چهار هزار سال پیش اقوام آریایی از دو طرف دریای خزر به این سرزمین مهاجرت کردند و به تدریج در دشت های سبز و حاصلخیز آن ساکن شدند

۷- آریایی ها چند گروه بودند؟ مادها ، پارس ها، پارت ها

۸- مادها در کدام سمت ایران ساکن شدند و با چه کسانی همسایه بودند ؟ مادها در غرب ایران ساکن شدند آن ها با آشوری ها همسایه بودند

۹- آشوری ها چگونه مردمی بودند ؟ آشوری ها قومی جنگجو بودند و بیشتر اوقات به سرزمین مادها حمله ور می شدند و آن ها را غارت می کردند مادها نمی توانستند جلوی حمله آشوری ها را بگیرند

- ۱۰- چرا مادها نمی توانستند جلوی حمله آشوری ها را بگیرند ؟ زیرا با هم متحد نبودند و سپاه منظمی نداشتند اما سرانجام به ضعف خود پی بردند با هم متحد شدند و به رهبری دیاکو حکومت ماد را به وجود آوردند و آشوری ها را شکست دادند
- ۱۱- مادها چگونه بر آشوری ها غلبه کردند ؟ با هم متحد شدند و به رهبری دیاکو حکومت ماد را به وجود آوردند و آشوری ها را شکست دادند
- ۱۲- مادها در دامنه ی کوه الوند شهری ساختند و نام آن را هگمتانه گذاشتند
- ۱۳- باستان شناسان چگونه فهمیدند که همدان شهر مادها بوده است ؟ باستان شناسان با حفاری هایی که در این منطقه انجام دادند اشیاء و وسایلی را که مربوط به آن زمان است کشف کرده اند آن ها پی بردند که دور این شهر دیواری محکم و بلند بوده و در گوشه های مختلف آن ستون های عظیمی قرار داشته است
- ۱۴- پس از مادها حکومت هخامنشیان به وجود آمد
- ۱۵- در موزه ی هگمتانه کدام آثار تاریخی وجود دارد ؟ مجسمه ها ، ظروف ، زیور آلات ، خمره های آب و غذا و پایه های باقی مانده از ستون های کاخ هخامنشیان دیدن کردند
- ۱۶- سنگ نبشته های روی کوه مربوط به کدام دورانی است و به چه زبانی نوشته شده است ؟ از آثار دوره ی هخامنشیان هستند و به سه زبان پارسی باستان و ایلامی و بابلی نوشته شده اند
- ۱۷- چرا در تابستان مردم از شهرهای مختلف ایران به شهر همدان سفر می کنند ؟ برای دیدن مناظر زیبا و آثار تاریخی و استفاده از آب و هوای خنک و مطبوع به شهر همدان سفر می کنند
- ۱۸- پایتخت مادها هگمتانه نام داشت که بعدها به همدان تغییر نام داد
- ۱۹- در موزه هگمتانه آثار سنگی ، سفالی و فلزی از گذشته های دور به نمایش گذاشته شده بود
- ۲۰- در زمان هخامنشیان نیز پادشاهان هخامنشی هگمتانه را به عنوان پایتخت باستانی انتخاب کرده بودند